

0/38

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSAIS

ADMINISTRACIO y REDACCIO: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20. botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIO: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LOS AMICHIS D' ESPANYA

Débils, forts, pobres y richs—tots buscan la gran andola—¡Espanya: dels teus amichs—qui no pot segá' espigola.

LO DEBER DELS REPUBLICANS

AN sigut ja convocadas las elecciones para la renovaci6n de la meytat dels Ajuntaments, las quals han de celebrarse durant lo pr6xim mes de Maig. La intervenci6n que la ley concedeix 6 las corporacions municipals en las elecciones politicas, la necessitat de desallotjar al caciquisme que tot ho envenena de las trinxeras dels municipis, lo deber que aspecta 6 tots los partits de intencions honradas de purificar l'administraci6n que mes directa 6 immediatament se rossa ab la vida dels ciutadans, tot 6 una proclama la conveniencia de que 'ls elements republicans en tots los pobles d' Espanya fassan un esforç y acceptin resoltis lo combat.

Si recordem que durant lo periodo de la gloriosa revoluci6n de Setembre las principals ciutats y vilas d' Espanya estavan regidas per corporacions compostas en sa majoria de republicans, comprendrem los grans progressos que feyan llavoras las nostras ideas, y la relativa facilitat ab que l' any 73 va ser proclamada la Rep6blica.

Los arbres, per creixer, necessitan estar arrelats, y en los municipis principalment ha d' enfonsar las s6vas arrels vigorosas l' arbre de la Rep6blica.

Contra 'ls que proclaman lo retrahiment sistem6tich que tant enerva al esperit p6blich, protesta avuy mes que may ab tota claretat y energia la representaci6n de tots los partits republicans. Sols alguns elements aislats alteran ab las s6vas surtidas de t6 aquesta harmonia de tendencias realisada dintre del bon sentit.

Pi y Margall acaba de publicar un notable article en son peri6dich *El Nuevo R6gimen*; es tan explicit y eloquent que no podem resistir 6 la tentaci6n de traduirlo. Se titula *L' retrahiment* y diu aixis:

«No arribem 6 comprendre que 's parli de retrahiment. L' adoptarem en la primera 6poca de la restauraci6n, creyent que ab ell aislariam y debilitariam 6 la monarquia, y no ferem mes qu' enrobustirla. Lo mantinguerem despr6s perque no tenian entrada en los comicis tots los ciutadans. Restablert lo sufragi universal no convinguem tots en que faltariam al nostre deber si no l' aprofitavam?»

«L' aprofitarem desde llavors y no sens 6xit. A despit de las b6rbaras coaccions del govern, hem vensut en la mateixa capital del regne, no sens assombrar als nostres enemichs. En cada lluyta electoral ens hem presentat mes forts, y en pobles de importancia hem invadit las Diputacions de provincia y 'ls Ajuntaments. Majors haurian pogut ser encare 'ls nostres triunfos; hem distat de desplegar per tot arreu las forsas de que dispos6m y las energias propias dels partits revolucionaris.»

«A qu6 podria ara condahirnos lo retrahiment? A perdre 'l prestigi que pels anteriors triunfos alcansarem, enervar nostras hosts ja no tan vigorosas com voldriam; favorir la indiferencia politica aqui massa arrelada, y deixar sens limits ni fr6 la monarquia y 'l caciquisme.»

«Las vias legals no 'ns condahir6n jamay 6 la Rep6blica. Pero 6son per aix6 perniciosas ni despreciables? Si ho fossen no deuriam limitarnos sols 6 abandonar los comicis. Deuriam suprimir peri6dichs, tancar circuls, renunciar 6 las reunions p6blicas, despullarnos de tots los drets que la ley ens concedeix. La premsa, la societat, el meeting, la inviolabilitat de la persona son vias legals. No 'ns donan la Rep6blica; pero 'ns permeten difundir nostres principis y augmentar 6 la gent que 'ns l' ha de portar sobre 'ls s6us escuts.»

«No hem sabut veure may per quin costat son incompatibles ab las revolucionarias. Als que segueixen las revolucionarias no 'ls ha de favorir que 6 las Cortes com en los dem6s centros, se troni contra 'ls vicis de la monarquia y s' enalteixin las virtuts de la Rep6blica? Per medi de l' acci6n y la paraula s' ha transformat lo mon. Res pot la paraula sense l' acci6n ni tampoch l' acci6n sense la paraula. L' acci6n es l' ob6s, la paraula la metxa. Tant mes s' acostan las revolucions, quan mes viva es la propaganda.»

«Es adem6s insensat despreciar lo que 's t6 per lo que 's busca. Despreciem enhorabona las espasas quan ja tinguem los canons; mes avants de tenirlos no 'ns descenyim ni tir6m l' espasa. Fora bojeria desarmarnos del tot davant del enemich.»

«No procedeix aixis en los revolucionaris de las de-

m6s nacions. Si no gosan encare del sufragi universal, no perdonan medi de conseguirlo. Ja que 'l tenen, no deixan may de usarlo contra las institucions que odian. Se desviuhen pera poder guanyar un lloch mes, ja en las assembleas nacionals, ja en las corporacions populars; y si l' alcansan fan sonar alt lo s6u triunfo pera que 'ls forts s' enardeixin y 'ls vacilants se resolguin en favor de las reformas.»

«Haur6m de ser sempre nosaltres els que tinguem de distingirnos per la falta de f6 en las ideas y de sentit pr6ctich? Ajunt6m la paraula 6 l' acci6n: guard6m-nosde divorciarlas.»

FRANCISCO PI Y MARGALL.»

Los republicans mes inteligents de totas las fracci6ns sens dupte suscriurien ab gust las ratllas que precedeixen, per lo mateix que revelan un sentit tan pr6ctich y un coneixement tan precis de las exigencias de la realitat, que m6s no pot demanarse.

Y tenint per segur que tots ells pensan y opinan de la mateixa conformitat en un punt concret tan important, h6m de felicitarlos tots los amants de la uni6n republicana, ja que aquestas coincidencias de criteri constitueixen lo cam6 mes segur que ha de condahirnos, mes tart 6 m6s d' hora, 6 la desitjada unitat de idea y de procediments.

A part de la s6va importancia baix lo punt de vista del inter6s republic6, las pr6ximas elecciones, per las circumstancias especials de la politica espanyola en los actuals precisos moments, tenen suma trascendencia.

Es la primera vegada, desde la restauraci6n, que un ministeri constitu6t 6 deshora, ha de donar una batalla trobantse trabat, lligat, 6 merc6 dels s6us adversaris. Los conservadors ocupan lo poder, tenint los fusionistas majoria dintre de las Cortes. Uns y altres, per mes que aparentment s' ajudan, en realitat jugan lo que 's diu de pillo 6 pillo. Necessitan los conservadors que 'ls fusionistas els aprobin los presupostos, y 'ls fusionistas per la s6va part no est6n disposats 6 consumir semblant sacrifici sino mediant que 'ls conservadors els concedeixin determinadas ventatjas en tots los organismes politichs y principalment en las corporacions municipals. La situaci6n es sumament embrollada y cr6tica. La mes petita imprevisi6n pot produhir un rompiment ruid6s. Per si no 'm donas tot lo que t' exigeixo 6 per si 'm exigeixes mes de lo que puch donarte 'l diable de la discordia pot encendre la guerra civil en lo camp dels partits de la restauraci6n.

Per altra part los conservadors acaban de sufrir una resta important ab lo desprendiment de las forsas que capitaneja 'l Sr. Silvela. Figuran en la disidencia 'ls elements mes valiosos del partit conservador, las personas mes significadas per la s6va fortuna, las que m6s s' han distingit per la s6va serietat. Y en alguns punts y especialment 6 Madrid los elements silvelistas se preparan pera donar la batalla al govern en las pr6ximas elecciones municipals.

De manera que las circumstancias resultan altament propicias pera posar en pr6ctica la coneguda f6bula dels dos conills.

«En estas disputas llegaron los perros...»

Importa batre als cacichs y als tupinaires, ara que per cometre 'ls fraus y 'ls esc6ndols 6 que han degut sempre 'l s6u triunfo, no est6n, ni poden ja posarse de acort. Pera cometre certs delictes precisa contar ab la complicitat de tots los elements que d' ells intentan aprofitarse; y avuy aquesta complicitat es impossible, 6 causa dels rezels que 'ls consumen y de las diferencias que 'ls minan.

L' enemich est6 dividit: embestimlo. May ocasi6n mes propicia que la present.

La indiferencia, lo retrahiment, l' apartament de las urnas ha sigut sempre causa d' enervament, quan no de positiva immoralitat. Durant la primera 6poca de la restauraci6n, en que la inmensa majoria dels republicans s' abstenien de las lluytas dels comicis, los partits mon6rquichs, en molts pobles que sempre s' han distingit per sas ideas republicanas, trobavan los s6us auxiliars en los nostres mateixos correligionaris. Eran molts los que no podent votar com 6 politichs, votavan com 6 ciutad6ns en pr6 de alguna de las pandillas mon6rquicas, sembrant per tot arreu g6rmenos mortals de divisi6n, de desprestigi y de recriminacions interminables.

Mes tart, y ja en pl6 regim6n de sufragi universal, en la impossibilitat de unirnos y concentrarnos, explotavan los partits mon6rquichs las nostras diferencias, y 's donava 'l cas freq6ent de que, 6 favor de la postri6n del nostre partit, siguessen encasillats los representants de las minorias, humiliant aixis als partits republicans y eternisant m6s y m6s las s6vas interminables discordias.

Tot aix6 s' ha de acabar. Precisa que an6m 6 la batalla ab bandera propia, y mes que 6 lograr pocas 6 molts ventatjas individuals, 6 deixar en lo lloch degut l' honra de la nostra bandera. Res de inteligencias ab ning6 mes que ab nosaltres mateixos. Cada mo-

n6rquich representa un enemich, y ab los enemichs es una traici6n pactarhi.

Unicament aixis podr6n los nostres amichs intervenir en l' administraci6n municipal dels pobles, lliures enterament de compromisos, donant m6stras de la necesaria independencia en tots los s6us actes, y posant de relleu la s6va aptitut, pera allegar cr6dit y honra en pr6 de la colectivitats politica 6 que pertanyen.

No s' olvidi que 'l pa6s est6 avuy mes que may asedegat de bon exemples.

«Pero—se 'ns dir6—es que tots los que vajan 6 las corporacions municipals, en representaci6n del partit republic6, cumpliran com 6 bons? Aix6 dep6n en primer lloch del tacto que presideixi 6 la designaci6n dels candidats. Busquis ab preferencia 6 las personas de honradas acrisolada y confihis en ellas: desdenyis als que 's desviuhen per obtenir lo c6rrech: en aquest punt lo desinter6s y l' esperit de sacrifici son las condicions que m6s s' han de tenir en compte.»

Y aixis y tot creguin no 's far6 cap favor als que resultin designats. Lo c6rrech edilici es oner6s y est6 molt exposit, fins per qui intenta desempenyarlo honradament, 6 tota mena de contingencias desagradables, no sent la pitjor d' ellas, la devoradora maledicencia. Precisament no falta qui alega la mala situaci6n en que 's coloca als representants de las ideas republicanas dintre dels actuals municipis, pera justificar l' apartament de las urnas.

Pero sobre aquest particular, abundem ab las ideas que exposava l' altre dia, un peri6dich de Valencia en los seg6ents termes:

«Es qu6, 's diu, los republicans elegits se corrompen, al contacte dels mon6rquichs en las corporacions! Aixis ho hem sentit no fa molt temps, posant de mil colors als pobres representants de las ideas republicanas dintre de aquellas. ¡Fragil virtut de la dels s6us mandatarios que no poden resistir la tentaci6n corruptora del poder!... Y si tan fr6gil es la s6va virtut, b6 ser6 posarla 6 prova en aqueixa pedra de toch de la experiencia, 6 fi de que 'l republicanisme fassi ara la indispensable selecci6n d' homes, 6 qui puga confiar dem6 la sort de la naci6n. Millor es que ara 'ns conegu6m tots, que no dem6 6 l' hora de la victoria, que ser6 tamb6 l' hora de las responsabilitats davant de la naci6n. Millor es que pos6m ara 6 prova als que dem6 han de regir la Rep6blica, no siga que aquesta cayga 6 m6ns dels Aristarocs de guarda-ropi6, qu' en aquest temps de preparaci6n sols ens hajan donat l' exemple de las s6vas exageracions, vociferacions y audacias sense 'l menor perill.»

Es molt cert. Per assegurar l' existencia de la futura Rep6blica, es necessari garbellar. Y aquest treball may podr6 ferse mes oportunament qu' en l' actual periodo de preparaci6n.

P. K.

LA VINYA ESPANYOLA (1)

AL «CENTRE FEDERAL» DE SANT FELIU DE GUIXOLS

En aquell temps que la Espanya era potenta naci6n llavors que 'ls mestres d' estudi cobraven poch 6 molt sou; quan florint l' agricultura al pag6s dava consol sens lo papu d' en Gamazo y sens pardals ab Ull6n; llavors era nostra Espanya si val tal suposici6n, una gran y hermosa vinya de sarments plens de rebrots y ab uns grans c6si mes grossos que ons de garsa 6 de colom; una vinya que encantava ab tant vert encisador tot llum, color y alegria; tot vida, bellesa y goig. Los masovers de la Espanya no 's ficavan molt ni poch que no hi plovia com antes, que hi havia cep6s mitj morts, que sas fullas se assecavan, que may hi tocava 'l sol, que aquella ants tan f6rtil vinya nava perdent vida y goig minvada per mil de cucas y aucells y papos y corchs; tant aixut la corsecaeva y ja n' era mitj-mort tot quan acab6 de arrasarho no deixant ni un sol rebrot la pedregada d' en C6novas que caign6 sembrant lo dol. Si algun altre cep quedava despr6s de passar aix6, mori per una malura que va sortir allavors; la flozera Sagasta s' hi pos6 matanho tot.

(1) Inspirada en un discurs del conseq6ent republic6 de Figueras D. J. Bofill.

Així va quedar la vinya, tot esgroguehit, tot mort, sens un gotim ni una fulla, sens cap punta de rebrot, y així seguirà ben morta fins que 'ls masovers de un cop, cansats de tantes desgracías, á punt de perdre fins l'os en un arranch de agonía se juguín el tot pe' l' tot.

Durará hasta que arrebassin tots los arrels dels ceps morts y desseguit sens perdre esma fer com faria tothom: vinga plantá á trotxe y motxe ceps americans á doll....

Espanya es aquesta vinya çes mala comparació? donchs... fora d' una vegada tots los arrels dels ceps morts, y comensem la plantada, dels americans rebrols... d' aquella hermosa República que brilla molt mes que 'l sol.

P. COLOMER.

BUNYOLS A L' AMERICANA

om se'n deuen riure de nosaltres los estrangers que segueixen ab atenció los assumptos de la campanya cubana!

La veritat és que tenen rahó que 'ls sobra. Desde que va brillar lo primer xispasso del moviment insurreccional, los espanyols han demostrat que respecte á Cuba, saben que allá lluny, á América, hi possehim una isla que porta aquest nom; que la capital es l' Habana, que hi ha molts negres, que d' allí 'n ve 'l tabaco y la guayaba... y res més: aquí acaba tot lo que 'ls espanyols saben de la perla de las Antillas.

¿Pot sapiguersé menos?

Quan va comensar á parlarse de que en Martínez Campos aniria á Cuba, un diari, molt serio y molt formal, deya: «Probablement desembarcará á Bayamo.» Bayamo es una població del interior. Lo qual vol dir que parlar de desembarcar á Bayamo, es lo mateix que volguer desembarcar á Madrid.

Un altre diari deya que, sofocat lo moviment que s' havia iniciat prop de Matanzas, lo comandant militar d' allí havia declarat que li sobrava un batalló.

Y anyadia aquell periódich, un dels més importants de la Cort: «Lo batalló ha sigut enviat á Santiago de Cuba, havent empleat quatre jornades per anar de l' Habana á Santiago.» Calculin: un batalló que surt de Matanzas y que per anar á Santiago de Cuba, passa per l' Habana. ¡Y en lo camí emplea quatre jornades! No 's poden dir més disbarats ab menos lletras.

Un' altra cosa. Aquest dia 's llegia en los periódichs un telegrama que deya poch més ó menos: «S' ha celebrat á Guantánamo un meeting separatista. S' ha votat una constitució y s' ha proclamat la independéncia de la isla.»

Tot aixó á Guantánamo, en la mateixa població ahont ara acaba de desembarcar en Martínez Campos. ¿Quina idea tindrán formada de Guantánamo los que aixó escriuen? ¿Que 's creuen qu' es una especie de sala, que tan aviat se lloga per ferhi un ball de máscaras com per reunirhi una societat cooperativa? Si l' meeting va celebrarse, no seria á Guantánamo, sino una mica més lluny.

Dimecres, un diari que no vull descobrir, perque deaprés potser *El Noticiero* s' enfadaria, publicava un parte en que 'ns participava que, segons avis del general Calleja, lo «cabecilla» Máximo Gómez con seis companeros se encuentra en la isla de Inagua (?).

Així mateix; ab aquest interrogant entre paréntesis; com si 'l periódich pensés:

«¿Inagua? ¿qué significa aixó? ¿que volen dir qu' existeix un' isla d' aquest nom?»

Si senyor qu' existeix; y no una sola. Doblant la punta May-sí, á quatre passos de Baracoa, se troban las islas Inaguas, una de las quals—Inagua la grande—es, si fa ó no fa, de la mateixa extensió que la isla de Pinos.

¡Y 'l diari que parlava d' ella fins duptava de la seva existencia!... Inagua (?)

Un altre bunyolet, y prou per avuy. Lo senyor Leyva, comissionat dels autonomistas cubans, ha escrit una carta á un diari de Madrid, donant noticias precisas y exactas de la insurrecció cubana.

La carta ha donat casi bé la volta per tota la premsa d' Espanya; tots l' han reproduhida y en tots hi llegit aquest párrafo, un dels més interessants del escrit del senyor Leyva:

«Respecto del movimiento revolucionario, puedo asegurarle que habrá en toda la provincia de 3,000 á 4,000 hombres armados, á lo sumo: de éstos, las tres cuartas partes carecen de armas...»

Prou. Tots los periódichs han reproduhit molt seriament aquet párrafo, y ningú hi ha posat lo més petit comentari. Fixins'hi bé, que la cosa es de bulto.

«... 3,000 ó 4,000 hombres armados, de los cuales las tres cuartas partes no tienen armas.» Armats... que no tienen armas. ¿Qué 'ls sembla?

FANTÁSTICH.

AS noticias de Cuba son més satisfactorias de las que 's rebían dias enrera. Lo cabecilla Guillermón vá morir, victima de un atach de hemoptisis. La partida de 'n Maceo ha sigut batuda y dispersada. 'L cabecilla Flor Crombet, qu' era un dels més terribles enemichs d' Espanya ha sucumbit en una acció de guerra.

Es de creure que al arribar á Cuba l' héroe de Sagunto si no ho troba tot l'lest, ben poch se 'n faltará.

Aquesta activitat y aquesta fortuna parla molt en pró del general Calleja, qui sembla que avants de abandonar lo mando, haja volgut dir:

—Ahora se sabrá quien es Calleja.

Lo que més ha sorprés en los círculs polítichs de Madrid, es que al deixar la capitania general, haja demanat al govern que se li permeti formar part del exercit de operacions. Aixó equival á contestar á un agravi, que sempre ho es un rellevo, ab un acte de noblesa y de desprendiment.

Ara si que sabem quien es Calleja.

Lo partit socialista obrer de Barcelona ha publicat un manifest incitant á tots los operaris de la ciutat y pobles del Pla, á celebrar la festa del primer de maig, suspenent tots los treballs.

Per altra part 27 delegats de altres tantas societats obreras han tractat de la conveniéncia d' efectuar una gran manifestació que tinga 'l carácter de qüestació pública al objecte de recaudar fondos para las familias del *Reina Regent*.

Cap manera mes digna trobarán, sens dupte, de celebrar la festa del treball, que oferint lo seu concurs á las victimas de una desgracia tan horrenda.

La Xina y 'l Japó han arribat á fer la pau. Lo Japó després de obligar á reconeixer la independéncia de la Peninsula de Corea, se 'n emporta 100 milions de duros, l' isla de Formosa, las plassas fortes conquistadas y 'l territoris situats al Est del riu Liao. Es á dir: diners y dinadas.

Pero encare aixó seria lo de menos. Lo Japó pot dirse que ha exercit de domador, ja que recaba de la vensuda Xina una aliansa ofensiva y defensiva, ab lo propósit d' espavilarla, civilisarla y valerse d' ella 'l dia que convingui plantar cara á las potencies europeas.

Si 'l Japó quan tracti d' ensenyar resulta tan bon catedràtich com vá ser bon alumno quan vá ser qüestió d' aprendre totas las perfeccions y ventatjas de la civilisació occidental, l' última guerra pot produhir conseqüencias incalculables en l' actual equilibri del gran continent asiàtich.

De moment ¡molt ojo ab las islas Filipinas!

Los conservadors de Palma de Mallorca han anat á trencá 'ls vidres de la casa del jefe dels fusionistas, després de promoure un alborot en tota regla.

¡Gracias á Déu que 's barallan! ¡Al últim haurém de convenir en que 'ls espectacles sabrosos comensan en la terra de las sobressadas!

La catástrofe del *Reina Regent* ab tot y haver sigut tan espantosa no porta camí de donar lloch á que s' exigeixi á ningú la mes mínima responsabilitat.

Poden viure tranquils els que tenint obligació de cambiar l' artilleria, per assegurar l' estabilitat del barco, no van ferho.

Ni s' han de posar tampoch cap pedra al fetje 'ls que, segons sembla, van ordenar que 'l creuher sortís de Tanger, á pesar del desfet temporal que reinava en las ayguas del Estret.

Tenint l' estómach satisfet, quatre cents homes mes ó menos no pesan res sobre la conciencia dels cap-padres de la restauració.

En una carta dirigida per en Ruiz Zorrilla, á D. Joseph Muro, president de la Junta directiva del partit republicá progresista, s' hi llegeix lo següent párrafo: «Agradezco también por la deferencia que significa, la incondicional adhesión que me reitera, sabiendo

como sabe que mi enfermedad no me permite, ni me permitirá volver á la vida activa de la política.»

¡Ni me permitirá! Aquesta afirmació vol dir que l' ex-desterrat de Paris en materia de política ja ha fet á tots.

Entre 'l Sr. Ruiz Zorrilla y 'l partit republicá progresista s' hi aixeca un muro.

Segons noticias los treballs iniciats pera la unió electoral de tots los republicans de Madrid van per molt bon camí. Y 's considera que si s' arriba á realisar, aqueixa unió electoral serà la base del partit nacional republicá.

Tal ha de ser la aspiració de tots los elements que de republicans blasonin. Las próximas elecciones tenen una trascendencia política de primer ordre.

Si 'ls conservadors las arriban á perdre, aquesta derrotada 'ls pot costar las dents, y un mónstro desdentat, ja está l'lest per sempre.

Conservadors y silvelistas á Madrid s' havían contrapuntat per veure qui d' ells, en las próximas elecciones, presentará candidats mes ricatxos y poderosos.

Pero tot de un plegat los seus periódichs *El Nacional* y *El Tiempo* s' han dirigit uns piropros de tal calibre, que la cosa ha acabat ab desafío.

¡Y aixó qu' en Cánovas y en Silvela, en lo Congreso s' havían tractat ab gran respectel... Vaja, es alló que diuen: de tant que s' estiman s' apunyan.

CARTAS DE FORA.—San Martí de Provençals.—Lo regidor republicá federal D. Martí Carreras proposá al Consistori que acordés que desde 'l primer del próxim maig tots los empleats del municipi sols estiguessen de servey 8 horas, en lloch d' estarhi casi tot lo dia; y al mateix temps que á tots los contratistas d' obras que 's fassan per compte del municipi se 'ls exigeixi en lo plech de condicions que sols pugan tenir als operaris ocupats las vuit horas de reglament. Veurém que resolt l' Ajuntament de San Martí de Provençals.

* * * Pallejá.—Tenim aquí un home negre que val un' India. Tractant del cumpliment del precepte pasqual, deya aquest dia: «En aquest poble per los habitants que hi ha, trobo que 'n faltan alguns á cumplir ab la parroquia; pero jo 'us prometo y 'm proposo sostenirho que procuraré tenirlos presents y quan se presenti 'l cas de que un de aquests s' haja de casar, no 'l casaré; si per algun compromís hagués de ser padri de alguna criatura, no l' admetere per tal; y en una paraula: siga pel cas que vulgui que l' haja de servir ó donarli 'l passaport, no 'l despatxaré.»

* * * Rubí.—Lo dia del dijous Sant se celebrá aquí una professó representant los misteris de la Passió y mort de Jesucrist. Tant en carácter estigué la tal professó, que tota ella semblava un verdader misteri, ja que la major part dels seus components anavan ab la cara tapada.—Los repetits ensaigs que d' ella 's feren dintre de la mateixa iglesia 'ls últims diumenjes de quaresma, tingueren convertit tan sagrat lloch poch menos que en un teatro, ahont hi acudiren alguns á presenciar dits ensaigs, ab lo mateix entusiasme ab que haurian anat á divertir-se ab la representació de *La verbena de la Paloma*.—Entre 'ls que á dita professó assistiren s' hi contavan alguns republicans ó fills de caracterisats partidaris de la República, qu' en cafés y altres sitis públics solen distingirse per sas propagandas anticlericals. ¡Vaya uns tipos! ¿Quin serà 'l dia que 'ls republicans de veras organisarán professons, representant los horribles misteris de la Inquisició en que capellans y frares martirisavan y matavan als dissidents de la iglesia? Republicans de Rubí: ¡guerra contra 'l ranci fanatisme y la irritant hipocresia!

* * * Molins de Rey.—Al anar un vehí de aquesta vila, que tingué la desgracia de perdre un fill després de prop de un any de tenirlo sepultat al llit, á satisfeser al Economo 'ls drets de l' enterro, aquest li digué:—Estich molt incomodat ab voste per haverme fet pendre 'l xocolate á las 11: un pobre com voste no deu convidar á ningú al enterro, y aquest deu ferlo á las 8.—Tot aixó perque 'l difunt era ex-deixeble del *Colegi Martorell* y germá de un actual deixeble; y perque 'l Director de dit Colegi assistí al enterro ab tots los seus alumnos y demés professors, tots ells demócratas, costejant 50 atxas de cera, y finalment perque dit ensotanat es propietari de un colégi que han establert los intrusos germans *ignorantins*, pares de la Sagrada Familia, com si á Molins de Rey no hi hagués establiments públics y privats que á la verdadera ensenyansa s' dedican, dirigits tots per mestres titulars.—Si 'l tal Economo compren-gués lo seu ministeri, no hi hauria divisions entre catòlics, carlistas y nocedalins, ni faria negoci ab lo tendre cervell dels xicotets, ni admetria lliantias de plata adquiridas ab lo diner del *canet* y regaladas per una dona que 'l Dijous Sant obra dit joch dirigintlo ella mateixa, y deixaria en santa pau als que res li diuen, y ni tan sols se recordan de qu' existeixi.

* * * Puigcerdá.—També aquest any s' han celebrat las gloriosas fetxas del 10 y 11 de Abril. Lo poble en pés, al toch de hélia diana y al soroll d' escopetadas sense plom deixá 'l llit per reunir-se en torn de sas dignas autoritats, y recorre la vila en imponent manifestació cívica, en la qual hi figuravan tres músicas y algunas dotzenas de pendons. Al só del Himne de Riego, la marxa de Garibaldi y la Marsellesa, arribá la comitiva á la plassa de las Monjas, ahont lo nostre liberal arcalde Sr. Martí, mostrant al poble lo retrato de nostre redemptor Cabrinety, disolgué la manifestació al crit de: «¡Vive la llibertat!»—En lo cassino Cerdá se pronunciaren fogosos discursos: á la tarde ball á la plassa y societats, y á la nit repós general.—Lo dia 11 al matí lo poble se reuni de nou anant á depositar coronas fúnebres sobre la tomba que tanca las cenizas dels mártirs de la llibertat morts en defensa de la vila. Lo pundo-norós capitá de carrabiners D. Enrich Martín colocó al peu de l' estátua de Cabrinety la corona del exercit.—Davant del obelisch s' hi depositaren coronas y pronunciaren oracions fúnebres l' Arcalde, 'l metje Sr. Durán y 'l digne obrer Ricart Figueras, president del coro que cantá ab maestria y ajust *La pau als morts*.—Després hi hagué discursos plens d' entusiasme en lo Cassino Cerdá.—Lo temps s' associá á la festa llibe-

L' ÚLTIM ADEU (Dibuix de M. Moliné)

FUNERALS... ¿Y QUÈ MES?

ral, mostrantse templat y agradable fins a la nit del 11, en que 'la triats feren la professó de las cucurullas, y es fama que un frare que sense mitjas y greixós passeja sa panxuda figura per nostra vila espantant a las maynadas y fent riure als grans al observar que son remat lo formava un escamot de ovelles gamadas, digué desde 'l cubell qu' extranyava que Puigcerdà sigüés tan poch religiós.

SI NON É VERO...

(INTERVIEW AB DON PRÁXEDES)

AM... pain!... ¿Se pudes? —Endavant.— Entro, saludo, m' assento sense compliments, perquè ab don Práxedes no hi ha que g'starn'hi gayres, y a la gra desseguida. —¿Qu' está molt ocupat, senyor Sagasta? —¡Molt!... Aquests diputats me fan tornar tarumbaj tot lo dia 'ls haig d'estar a sobre... Y ni aixis, volen fer bonadat. —Jo venia... Jo venia... —¿Y ara ja no ven? Aixó vol dir que s' ha retirat ab las ganancias. —Deixis de bromas, don Práxedes, que 'ls temps no están per aixó. Jo venia a veure si voldrà dirme la veritat. —¿Sobre qué?... Si no es respecte a un assumptó de gayre importancia, potser sí... —(Aquí acostó la cadira una mica mes cap a la taula y baixó la veu.) —Francament, ara que ja ha passat tot, me sembla que ja podrís explicar'm'ho... —¿Qué? ¿qué vol dir?... —¿Per qué va deixá 'l poder?... (Don Práxedes me mira fit a fit y 's rasca la barba; després torna a mirarme y se la torna a rascar.) —Tanqui bé la porta. (M' also.) —Ja está. —Tingui aquest bossi de paper. Fassin una bola y pòsila al pany. —Ja está. —Ara que ningú 'ns pot sentir, per fi que tangui 'l oïdo, segui y escolti. Li parlaré ab lo cor a la mà. (Mentres diu aixó, está jugant mesquinalment ab una esponja. ¿Será 'l cor de que parla?) —Digui, ex-president: soch tot orellas. —Si vaig deixar lo poder, va ser única y exclusivament per picardia, per comoditat y per convencencia. —Es dir que... —Que entregant la batuta a don Anton, vaig fer lo negoci mes gros y mes rodó que haja fet en la meua vida... ¡Y cregui que devegades n' hi fet uns!... —No arribo a comprendre. —Jo li explicaré. A dir veritat, la meua situació no era de las mes agradables. No podia dirigir la vista en lloch que no veyés un conflicte. Aquí 'm trobava ab lo Reina Regente enfonzat y 'l país demanantme comptes de la catástrofe. Allá Cuba se 'm insurreccionava y sentia 'l clamoreig de la nació donantme la culpa a mi. Per la dreta 'l ministre d' Hisenda m' explicava que anavam curts de quartos y que no 'm quedava altre remey que emmallevat. Per 'l esquerra 'l de la Guerra 'm deya que 'ls militars... —Ja eran tragerias, per una persona sola! —Ja pot dirho, ja; que tot ho carregava jo. Però, que per mes que diguis, los ministros no son (y que 'm dispensin la comparació) res mes que una recua de mulas, que sense la tralla y 'ls crits del carreter no saben fer res. —Segueixi, segueixi... —Donchs, com deya, quan vaig veurem en mitj d' aquell pedregar vaig dirme: ¿Si? Fem un punt d' ho me; parlem en veu alta de la dignitat, del honor y de totes aquestas cosas que sempre fan efecte... y dimittim. —Pero ¿per qué no intentava resoldre 'ls conflictes d' una manera ó altra? —(Don Práxedes se posa a riure.) —Perque 'm surtia mes barato y 'm resultava mes cómodo fèrmels resoldre per un altre. —¿Per en Cánovas? —Justa. Lo meu càlcul era tan clar com senzill. Dono las riendas al malaguenyó—vaig pensar— y una de dugas, ó treu lo carro del pantano ó no 'l treu. —Y si efectivament don Anton no logra treure'l? —M' es igual. Llavors jo podré riurem de la seva pega y faré corre per tot que si la situació s' ha en callat y la cosa se 'n va a passeig es per culpa de la poca trassa d' 'n Cánovas. —¿Y si 'l monstro té la sort de fer marxá 'l carro? —(Don Práxedes obra 'ls ulls y una fa rialleta.) —Llavors torno a pujarhi a dalt... y endavant la professó. —¿Qué vol dir que podré ferho? —En aquest moment se sent un crit que desde l' antessala crida: —¡Cuyti, don Práxedes! Lo senyor Cánovas el demana, porque diu que sense vosté 'l Congrés no 'l vol obchir.— En Sagasta 's gira cap a mi y ab una mueca indefinible murmura: —¿Ven?

¡Descanséu en pau, pobres mártirs del deber!...

Fa ja un parell de setmanas que aquí únicament se sent parliá y parliá d' honras fúnebres pels morts del Reina Regente. A Cádiz entre 'ls marinos s' han reunit uns quants cents rals, que han servit perquè l' iglesia celebrés uns funerals. Al Ferrol idem de lienzo: enterniment en los cors, suscripciones per juntar fondos y... un bon funeral pels morts. Madrid no ha volgut ser menos y ab aplaus general ha celebrat un gran Requiem ab artistas del Real. Sevilla, Valencia, Málaga, Barcelona, deu mil punts han corregut a dir missas per 'l ánima dels difunts. S' ha cremat la mar de cera, s' han fet hermosos sermons, s' han tocat música sacra, s' han lluhit cent comissions. S' ha probat que pels que moren nostres pits may están frets... y s' ha demostrat que 'l clero en tot sab pescar quartets. Davant d' aquest espectacle l' Europa s' ha conngot, y de elogis per nosaltres ¡si n' hem sentit! ¡si n' hi ha hagut! Tota la premsa discreta vé a dirnos casi bé igual: «¡Aixó es una nació digna!» «¡Aixó es un poble com cal!» «L' arxicatolica Espanya «ha mostrat eloquentment «que sas antigues creencias «no decanhen ni un inoment. «Honrar la santa memoria «dels que han sucumbit lluytant «ex qu' furias del Atlántich... «¿hi ha res més dols ni més gran?» En fi, que ab aquestas missas qu' hem fet dir per tot arreu, som ja primera potencia en lo concert europeu. Tot aixó, si val a dirho y hem de parliá ab claretat me sembla molt just, molt digne, molt tendre, molt enraonat... Però, com aquestes sufragis se los son peles que van morint y, segons resulta, 'ls pobres han deixat molts fills per qui Recordant que 'l nostre estómac no admet consols ni rahóns, ni pot terse bullit un olla ab requiems ó ab oracions, Pregunto jo: 'ls que organisan tots aquestes actes qu' hem dit, ¿ja saben si 'ls fills dels naufrachs tenen casa, taula y llit? ¿No 'ls hi sembla que ja es hora de deixá 'ls morts reposá y de fer modo y manera que als órfens no 'ls falti pa? ¡Reza pel mort!... En efecte Nostre Senyor crech que ho diu, pero també se 'm figura que deu di: ¡Alimenta al viu!

C. GUMÀ.

NAUFRAGIS Y... SUFRAGIS

Si la santa religió 's mantingés en lo terreno purament espiritual, no dupto que tindria molts més parroquiáns dels que conta avuy en dia. Però s' hi fican de per mitj aquelles medallas en forma de monedas d' or y plata, aquelles estampetas de aspecte de bitllets de banch, medallas y estampetas, que sense estar benehidas tenen fama de obrar los més grans miracles, y en vista de aixó son molts las personas de las que no están tocadas del misticisme a la xifadura, qu' en un rapte de disgust, exclaman: ¡Vaja, cadés mi dinero!... I ja ho veig: los conradores 'de l' anomenada virreya del Senyor son homes com los demás, y no poden pas alimentarse del ayre del Cel; molt al contrari. Ells bé han de viure, y per viure han de menjar y beure, y fins molts individus del gremi eclesiástich no podrian passar sense mantenir un parell de maldonas. Però no podran negarme que aquestas medallas necessitadas de la materia produheixen estranyas inculcables en lo regne dels esperits. Aixis es, que fins en lo llenguatge vulgar, quan se parla de un gasto misterios, ignorante la procedencia dels fondos destinats a satisferlo, tothom pregunta ab marcada irreverencia: —Ay, ¿de hont surten las missas?

¡Las missas!... Precisament de missas volem tractar avuy, y mes que de missas de sufragis, ostentosos, pomposos, solemnes, motivats per una catástrofe nacional que tothom plora... y 'ls capellans la cantan.

Un cop de mar s' engluteix un dels millors barcos de l' armada y ab ell a sos 400 tripulants. ¿S' ha vist una desventura major? Tots los naufruchs tenen familia, pares, esposas, fills, qu' en un instant quedan sumits en lo major desamparo, subiectes algúns a las més perentorias necessitats y sense medis pera sacisferlas. Tant es aixís que pochs dias després de aquesta gran desventura, un amo de casa, que sens dupte será molt bon cristiá y que per aqueix motiu voldrá que se li pagui 'l lloguer religiosament, donava 'l deshauci a la familia de un dels pobres naufruchs, per no contar ab medis de saldar lo seu compromís.

Donchs en la situació desesperada en que 's troban los vius, lo primer que s' ha ocorregut als governants ha sigut fer celebrar suntuosas exequias per 'l etern descans dels difunts, que ja no demanan res, porque res necessitan.

Moltas corporacions particulars han fet dos quartos de lo mateix... y de aquí 'l títol del present article: *Naufragis y... sufragis.*

Las horas fúnebres, sigan suntuosas, sigan senzillas sempre costan diners, que ja ho diu la locució popular: «Per diners Sant Pere canta.»

Per diners los capellans adornan e iluminan las iglesias: per diners se revesteixen ab los ornamentals del culto; per diners elevan al cel las sévas oracions.

De manera que reduhint a moneda contant y sonant la liquidació de la gran catástrofe, mentres la nació sufreix una pérdua considerable, y quatrecentas familias ploran la mort de sers estimadíssims qu' eran lo seu apoyo, els del gremi clerical realisan un ingrés considerable.

En vista de lo qual si bé no m' atreviré a afirmar qu' ells arribin a alegrarse de la gran catástrofe, qualsevol que mediti una mica podrá dir quan menos que no tenen cap motiu per entristirse'n, ó li vindrá a la memoria lo que diu l' adagi: *Los duelos con pan son menos.*

Perque, en últim resultat, si pels naufruchs se fan los sufragis, pels capellans se fá la festa.

Aqueixos ausilis espirituals saldats ab algo tan material com son los pistrinchs, despertan en la ment, mal que no 's vulga, curiosas y edificants comparacions.

Llochs profans a tot serho son los teatros: allí no 's parla de religió, allí no 's recorda may la vida ultra-terrena, allí no 's resa. La gent sol acudirhi per emocionarse ó per distreures y divertirse, segons siga 'l género que en cada local se cultiva. Y no obstant, en lo cas present, venen oferint més exemples de generositat y desinterés los teatros que las iglesias.

Las empresas teatrals, sense contar dintre del pressupost del Estat ab subvencions ni recursos de cap mena, s' han presat a donar, sempre que s' ha sollicitat lo seu concurs, funcions a benefici de las desamparadas familias dels pobres naufruchs del *Reina Regent.*

Los cómichs que solen tenir més necessitats que 'ls capellans y menos medis de satisfacerlas, han treballat gratuïtament en las indicadas funcions de beneficencia, renunciant al sou qu' era tal vegada per ells lo pá del dia.

Y fins los modestos empleats, aquells qu' en los teatros cantan ab una modestissima assignació han renunciat a percibir-la, desitjosos de contribuir dintre de sas modestas possibilitats al alivi de una gran desgracia.

En una paraula, 'ls naufruchs que bregan ab lo temporal de la vida, han acudit generosos en ausili de las desamparadas familias dels pobres naufruchs del *Reina Regent.* mentres los capellans ja havém vist lo que han fet.

En vista de un contrast tant especial, voldria que algún moralista educat en qualsevol semanari, fes lo favor de contestar a la següent pregunta:

¿La verdadera caritat cristiana, ahónt se troba avuy refugiada: a las iglesias ó als teatros?

P. DEL O.

¡ANIMO!

Adroguers que a duras penas podén arribá a menjá venen cal-fosa per sucre y espart trinxat per safra; taberners sense parroquia, que ni logréu subsistir tirant such de naps al oli y aygua de la font al ví; formers que no feu carrera a pesar de procurá no gastar gayre farina y despatxar forsa pa, amaniuvos, preparévos, y escoltén lo dols accent de la dorada fortuna que us crida amorosamente. Dintre de pocas semanas las massas electorals han d' aná a fer la comedia d' elegir nous concejals.

¡Animo, pérdis famélichs! Pit, salero y decisió; no deixéu que se us escapen tan magnífica ocasió. Lo treball honrat y digne sols dona per 'nar tirant... ¿Qué més bonich que ficarse dintre d' una Casa gran? Tirén las eynas enlayre, deixén los oficis vils y procurén convertirvos en aprofitats edils.

Si avuy subéu com a burros plorant llágrimas de fel ¡ja veuréu com allavoras us lluhirá prompte 'l pell!

L' ocasió la pintan calva, la elecció s' acosta ja... ¡No despreciéu la xiripa! ¡No la deixéu escapá! ¡Miréu que si a corre-cuyta no feu ús dels vostres drets hauréu d' esperá a probarho a lo menos dos anyets!...

La fórmula que jo us dono no es de curandero, no: es recepta de bon metje, lo milló de lo milló. Contempléu la gent que us volta penséu ab lo temps passat y notaréu desseguida las curas que ha realisat.

¿Cóm va adobarse aquell lássaro que ja en més d' una ocasió fou perseguit pels inglesos? Dedicantse a regidó.

¿Cóm va curarse aquell altre, víctima en lo grau més alt d' aguda *sindineritis*? Procurant ser concejal. Es un remey infalible, lo millor que darse pot, més bó que la *Revalenta* més que la *Emulsión Scott*.

Dos anyets de practicarlo ab un xich d' entendiment y es probat; fins los 'mes... tísichs s' hi troban perfectament.

¿Que no sabéu com s' arregla per poguer sorti elegit? Fiquévos en un cassino y us ho dirán tot seguit. Feu que dos ó tres cap-padres us donguin un cop de má, procuréu que us encasillin y, no us bellugnéu: ja está.

Potsé m' diréu que aquest cárrech no us inspira gayre fé porque en la casa del poble casi ja no hi queda ré. Ja ho sé: ja ho sé que alguns altres, homes... d' administració, hi han fet ab las sevas manyas un... *dissapte* que fa pó...

Pero, no hi ha qu' espantarse... ¡ánimo, candidats brans! ¿S' han endut los quadros?... Bueno... ¡Encare hi quedan els claus!

C. GUMÁ

UN DIPUTAT A «LA MARINADA»

Lo diputat per Berga, que va ser elegit com a fusionista, y que avuy exerceix de conservador, sense haverse pres la pena de demanar la venia dels seus electors, dat cas que vaja tenirne algun lo qual es discentible, ens escriu una carta en la qual se mostra molt ofés pel context de una correspondencia de Bagá, que degudament extractada va veure la llum en la *CAMPANA* del dia 6 del corrent.

Afirma 'l Sr. Marin que a Bagá es molt conegut per haver crusat aquell país, com qui diu, de carreteras, estant en consfrució la que va desde dit punt a Berga y la Pobla Lillet, y havent sigut inclosas en lo plan algunas otras que un dia ó altre 's construhiran si 's construheixen.

Si 'l Sr. Marin hagnés anat sempre per la carretera, poca cosa tindriam que objectarli; pero es lo cas, qu' en materias de caciquisme, cástich y vergonya de alguns pobles de aquell districte y especialment de Bagá, 'l Sr. Marin las ha empresas pels viaranyes mes extraviats, secrets y perillosos. O sino fassa 'l favor de dir si es ó no cert que un dels arcaldes de aquell poble, de funesta memoria, va trobar sempre en lo Sr. Marin un protector acérrim; fassi 'l favor de dir si es ó no es cert que havent sigut anuladas per la Comissió provincial unas elecciones escandalosíssimas verificadas pel tal arcalde, va infuir ab lo senyor Aguilera llavors ministre de la Gobernació, porque las aprobés passant per tot; fassi 'l favor de dir si no va procurar paralisar sempre 'l acció del gobernador Sr. Larroca; fassi 'l favor de dir, finalment, si una vegada encausat ja aquell arcalde, qu' en 7 anys de mando no va pagar may un xavo al govern ni a la diputació, a pesar dels onerosos tributs que pesan sobre 'l poble, no va lograr lo Sr. Marin, empleant las sevas energias de feudal, que anés a Bagá una inspecció gubernativa, que doná per resultat la suspensió del ajuntament, sense que ni després de 60 dias haja passat 'l assumpto als tribunals, a pesar de lo que prescriuhen las lleys.

Ja ven lo Sr. Marin com no tot son carreteras: com aixó mes aviat es anar camps a través de la legalitat y a salt de mata!

Lo Sr. Marin ademés diu: «No creo oportuno de este momento hablar de lo porqué de lo que se llama *girada de casaca*: de jo la libertad de la apreciación.»

No 'n caldría d' altra sino que 'l Sr. Marin volgués posarnos una mordassa. Guardis aixó pera millor ocasió, que no deixará de venir si continua ab lo mateix sistema de fer salts y cabriolas cul-arreras, porque nosaltres que l' hem conegut federal y l' hem vist fusionista, y 'l veyém avuy conservador, no desconfém de veurel figurar al millor dia al costat de las honradas massas del rey de las búngaras ó de las taifas de 'n Nocedal. Las casacas del Sr. Marin, está vist qu' están fetas ab aixamples y admeten todas las formas.

Y prou per avuy. La pretensió que 'ns manifesta de que li revelém lo nom del autor de la correspondencia de Bagá, avuy no li podém satisfacer, per la rahó que compendrá qui com ell se

posa sempre al costat del que mana. Pero cónstili, en tot cas, que LA CAMPANA DE GRACIA no ha sigut may un periódich anónim.

J.

COLÓN REPENEDIT

Com jo no tinch per costúm sortir al vespre de casa, ahir, després de sopar un diari vaig agafarne. Lo primer que vaig llegir van ser tres ó quatre partes, que davan alguns detalls de lo que allá a Cuba passa. Giro full, vaig a la crónica, secció qu' aviat me cansa; jo crech que no vaig llegir ni lo que 's diu quatre ratillas, porque al punt vaig adormirme, de cap sobre de la taula. Prompte m' poso a somniar... ¡pro quin somni, Verge santa! Somniava que Colón desenvainava la espasa desde dalt del monument, cridant:—Portéume una escala, sino 'm tiro dalt a baix y us faré a tots responsables si al xocar contra un lleó m' arribo a trencá una cama!—

Encare m' sembla que 'l veig baixant al mitj de la plassa. Ab los cabells erisats, a la ma dreta la espasa, sortintli del cap los ulls y descolorit de rabia, va comensar una arenga dirigida a tota Espanya:—¡Qué haveu fet d' aquell país que en temps llunyanos jo us donava! ¡Qu' heu fet de sas minas d' or qu' enriquian nostra patria, enveja dels extranjeros, remey de nostras desgracias! ¡Ah! Si allá 's revolucionan, vosaltres ne sou la causa! Aquí dalt no hi pujo més; de vergonya 'm cau la cara!—

Y senyala 'l pedestal y prosegueix ab racansa:—Desferméu aquests lleons, símbol de la nostra Espanya; desferméu los al moment, no temau, son bestias mansas. Y aquí ma espasa teniu, que no vull fer cap desgracia; mes si 'm volen sabé 'l geni, donéme una mitja cana y us tractaré com qui sou: esclaus d' ambicions livianas, polítichs concupiscentis, mercenaris sense entranyas!—

M desperto tot suat y tremolantme las camas, creyentme senti 'l trepitj de Colón dintre ma sala y esferehit per la veu de bronzo d' aquella estátua. Quan vaig estar deixondit prompte vareig recobrar-me y comprenent qu' era un somni vaig lamentar com desgracia que ne fos una vritat que Colón las cantés claras.

PEPET DE VILAFRANCA.

IUMENJE a la tarde un toro de Ripamillán, va plantarse de un brinco en lo *tendido*, sembrant lo terror entre 'l públich que l' ocupava.

¿No venhen com no es tan difícil com sembla 'l donar certs salts que semblan imposibles?

Desengányinse: no hi ha com pendre bé l' embestida.

A pesar de las sevas ponderacions en lo sentit de que havian equilibrat los pressupostos, durant la gestió dels tres últims ministeris liberals, la Deuda flotant ha aumentat en la friolera de prop de 188 milions de pessetas.

A n' aixó queda sempre reduhida la politica dels partits de la restauració: a viure ells sempre ab l' *esquena dreta*, y 'l país que carregui ab el *gop*.

Una frase de D. Emilio, mentres devorava ab molt bon apetit la cuixa del anyell de Pasqua:
—L' Evangeli ho diu: «El verbo se hizo carne.»

Llexeixo:
«Próximamente deben ser enviados á Cuba diez millones de pesos, para gastos de la guerra.»
Un exèrcit de deu milions de manxegos ¡ja 'n poden fer de conquistas!

Lo manto estrenat aquest any per la Verge Macarena de Sevilla no ha costat més que 6 mil duros.
Y diuen que 'l país està perdut, que no corre un quarto...
Serà, sens dupte, perque 'ls diners s'han fet molt catòlics, y emprenen tots lo mateix camí... tots van á missa.

Un retall de *La Justicia*, apreciable periòdich de Madrid, á propòsit del sermó de las Set Paraulas, que 's predica en totas las iglesias, durant las festas de la Semana Santa:
«En una iglesia ahont ahir vaig entrar, deya un pare predicador molt commogut:
—«Admiren la sabiduria del Senyor, que ab set paraulas no més va donar que parlar á milions de sacerdots per espay de dinou sigles.
—A lo qual contestava 'l sagristá de baix en baix:
—Més donas que parlar tú!»

L' escena á Almería.
Lo jutje decreta la presó del director del periòdich *El Grillo*, per supostas injurias al Ministre de Hisenda.
Pero 'l director del *Grillo* té xicota; la xicota del director del *Grillo* té papá, y 'l papá de la xicota del director del *Grillo* té mal gènit.
La combinació de tots aquests elements, dona per resultat que 'l papá espera al jutje á la sortida de l' iglesia, y del primer Deu te guard' li venta una garrotada al cap que 'l deixa blau.
Y ara 'ls presos son dos: el futur sogre y 'l futur gendre. Ara no mes falta que s' hi emboliqui la xicota y 'ls parents de las dos familias, perque 'l jutjat de Almería ab tantas causas, se converteixi en una verdadera olla de grills.

Mentres Mossen Enrich feya un sermó als noys de la Casa de Caritat, de repent va caureli de la boca una

cosa, que al arribar á terra va produhir un gran soroll.

Y al mateix temps Mossen Enrich va posarse á parlar *palpizot*.
¿May dirian qu' era lo que li va caure?
¿Una dentadura postissa! ...
Desde aquell punt quan alguns dels xicots de la casa jugant se 'n va de tropis, los seus companys li dihen:
—Ma noy, semblas las dents de Mossen Enrich que cauhen totas solas!

En lo restabliment de la diòcessis de Solsona, segons ha escrit lo senyor Marin al *Noticiero*, á més d' ells hi han treballat los diputats Marqués de Montroig, Planas y Césals, Russinyol, Rocafort, Junoy, Baró, Sala, Alonso Martinez, y duch de la Seo de Urgell, los senadors Marqués de Novaliches y Maluquer de Tirrell y l' ex-diputat D. Manuel de Azcárraga. Total una dotzena de frare d' eminencias.
Y si tots tretze han demanat lo mateix, no es estrany que *hayan fet un biste* que val per tretze.

Desde que D. Antón es poder, á cada punt diu y asegura que á la primera contrarietat que se li presenti, abandonarà 'l ministeri.
Com se troba al mitj del fanch,
Don Antón se desespera...
Lo malalt ja no té sanch:
per xó cau la sangonera.

Un industrial de Madrid recomana un' aygua de Colonia especial, propia per emplearla 'ls ensotanats en lo confessorari.
La perfumeria aplicada al sagrament de la penitencia es lo que 'ns faltava veure.
Y l' aygua de Colonia aquesta lo mateix pot servir perque certas idees místicas entrin pel nás dels penitents, com per evitar lo mareig que necessariament han de sufrir certs ensotanats ab la farum ofensiva de las beatas farineras.

La reyna de Portugal l' ha donada per posarse á estudiar Medicina. Es un entreteniment com un altre qualsevol, y no seré jo, per lo tant, qui la censuri.
Si bé, per més qu' estudihi se 'm fa mol difícil creure que pugua arribar á entendre 'ls mals d' aquell país. Mals que no 's curan ab drogas de l' antich règimen. L' únich remey radical se troba en la Farmacia de la República.

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Re-pu-bli-ca.
- 2.ª HOMONIMIA.—Rosa.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Lo meu criat.
- 4.ª ROMBO.—

G
S A L
S A L U T
G A L I C I A
L U C I A
T I A
A

- 5.ª GEROGLÍFICH.—Per sostres baixos los entresuelos.
Han endevinat totas las soluciones los ciutadants Jepich dels Bous y F Solé; n' han endevinadas 4. E. Nomgra, León de Glizzana, Un Xino y un Japonés, J. Giné (a); Hereu de Casa, J. Anguera, y A. Torrell y Artigas; 3. Mnelet, Joanet Rocavert, Un Arreplega F. de A., Conrado Alvaro y Joanet Coral; 2. Pep del Clot y 1 no més, Un Pegot.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Joseph Barber, Un manobra retirat, A. Serra Jordana, Cantor de Catalunya, Noy del Gremi, M. Bellvé, K. K. Ues, A. del Vendrell, J. Giné (s) Hereu de Casa, Carlos Antón, J. Condeminas, Pep del Clot, A. Torrell y Artigas, N. de T., M. Carranca, A. Risus, Un de Carne, Un Pegot, G. (a) Nen Coll, A. Busquets, Pepito, F. O., F., S. Sunyer y Ferrés, Joan Roca, J. Sarevilo y Pau Palloca:—Lo que 'ns envia aquesta semana no fa per casa.
Ciudadá M. C. (a) Boya, Joanet Coral, E. Nomgra, Un Arreplega F. de A., León de Glizzana, Joanet Rocavert, Sinerrol y Suir, M. Val, Pelotari, Un Llogostí y C., Pere Prats y Vifa, I. Torruella Tomás, Gonnella poétich, Anton Font, J. Sinerrot y F., y Pau Pinyols:—Insertaré alguna cosa de lo que 'ns envian.
Ciudadá A. R. (Plá del Panadés.) Las noticias s' han d' enviar ab mes oportunitat: de lo que 'ns diu ja ha transcorregut prop de un mes.—A. Capdevila: Gracias per la noticia que 'ns dona: Oportunament l' aprofitaré.—F. Ferrer: Rebudas las soluciones.—F. Llenas: Rebuda la composició: está molt bé.—C. Piers: La composició es molt fluixa.—I. Rovira: Lo de aquesta semana está bé.—Jove de Caldas de Muntbuy: No podem acceptar sino lo que vé firmat y responentas qui suscriu.—J. Starama: Insertaré la composició.—R. Alonso: Será precis corregir la seva: festejan y glatejan no riman.—Aguileta: Aprofitaré alguna cosa.—S. Bonavia: Vá bé.—Ll. Salvador: Lo mateix li dihem.—E. Molas: L' article es molt incorrecte.—Floridor: Es fluix.—A. Planells: Ho tindré present.—J. C. (Vilajuiga). Se necessitan fets concrets més que apreciacions vag. s.—J. P. S. (Hospitallet). No pot publicar.—Japet de l' Orga: Está molt bé: gracias.—Antonet del Corral: Lo mateix li dihem.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Centro, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—BARCELONA

EN LA MANIGUA

UNA SORPRESA.—(Croquis de nostre corresposnal en la Isla de Cuba, Sr. Romo Marin).

PASSIO ESPANYOLA.—LAS TRES MARIAS (Dibuix de J. Negro)

—Fugim, germanetas, fugim de aquesta cáfila de mals esperits que han jurat lo nostre extermini.

